

En personlighet som identifiserer seg med Kristus

En artikkel i serien om å skape en sterk kristen personlighet: ”For en spennende utfordring der er å skape en personlighet som klart gjenspeiler Jesu Kristi bilde!”

20.05.2016

Hvorfor gjør jeg ting på den måten? Hvorfor er jeg slik? Kan jeg forandre meg? Dette er spørsmål vi fra tid til annen spør oss selv. Og noen ganger

spør vi dem om andre: hvorfor er den personen akkurat slik? La oss se dypere på disse spørsmålene i lys av vårt mål: å bli mer lik Jesus Kristus, og la ham handle i våre liv. Denne prosessen innbefatter alle dimensjonene til en som, ved å bli guddommeliggjort, likevel beholder trekkene ved en sann menneskelighet, som han løfter opp i samsvar med vårt kristne kall.

Kristus er sann Gud og sant menneske, *perfectus Deus, perfectus homo*. I ham kontemplerer vi det fullkomne menneske. ”Kristus forløseren viser mennesket hva mennesket er, fullt og helt. Hvis man kan si det på den måten, dette er den menneskelige dimensjon ved Forløsningens mysterium. I denne dimensjonen finner mennesket igjen den storhet, verdighet og verdi som hører til dets menneskelighet.”[1]

Det nye livet vi mottok ved dåpen er bestemt til å skulle vokse så *vi alle til sist blir ett, i troen på og den fulle erkjennelse av Guds sønn, og når frem til det modne menneske, som har nådd sin fulle vekst og i seg virkeliggjør Kristi hele fylde.***[2]** Det

guddommelige element, det overnaturlige, er avgjørende for personlig hellighet, og det forener og harmoniserer alle de menneskelige aspektene. Men vi bør ikke glemme at inkludert i dette, som et iboende og nødvendig element, er det menneskelige: ”Hvis vi aksepterer ansvaret det er å være Guds barn, vil vi innse at Gud vil at vi skal være svært menneskelige. Hodet vårt bør absolutt nå opp til himmelen, men beina bør være trygt plassert på bakken. Prisen for å leve som kristne er ikke å slutte å være menneske eller gi opp anstrengelsene med å oppnå de dydene som noen har selv uten å kjenne Kristus. Prisen som er betalt for enhver kristen er vår

Herres frelsende blod, og han, vil jeg understreke, ønsker at vi skal være både veldig menneskelige og veldig guddommelige, idet vi hver dag streber etter å etterlikne ham som er *perfectus Deus, perfectus homo.*”[3]

Karakterbyggingsoppgaven

Nådens virke i sjelen går hånd i hånd med vekst i menneskelig modenhet, med å forbedre karakteren. Så en kristen som søker hellighet vil mens han eller hun utvikler de overnaturlige dyder, strebe etter å finne måter å handle og tenke på som er typiske for en som anses å være moden og avbalansert. Han eller hun vil ikke bare være motivert av ønsket om fullkommenhet, men av iver etter å gjenspeile Kristi liv. Derfor oppmunttrer den hellige Josemaría oss til selvransakelse: ”Min sønn, hvor i deg finner andre den Kristus de søker? I ditt hovmod? I din lyst etter å overskygge andre? I de

små karakterbristene som du ikke ønsker å overvinne? I din stahet? Kan Kristus finnes der? Nei, det kan han ikke!” Svaret gir oss nøkkelen til denne oppgaven: ”Du må ha din egen personlighet, det er vi enige om. Men du bør prøve å få den til å tilsvare Kristi personlighet.”[4]

Vår personlighet er først og fremst påvirket av det vi som er nedarvet, som begynte å komme til syne fra fødselen av, og ofte kalles temperament. Det er også påvirket av faktorer som har sammenheng med vår oppvekst, personlige beslutninger, forhold til andre og til Gud, og mange andre ting, kanskje til og med ubevisste. Alt dette fører til mange forskjellige personlighetstyper eller karakterer (utadvendte eller sjenerte, livlige eller reserverte, ubekymrede eller bekymrede osv.), som uttrykkes i måten vi arbeider på, forholder oss

til andre, eller betrakter hverdagens hendelser.

For eksempel kan en tiltakslysten personlighet lett oppnå dyden flid, forutsatt at man har den disiplin som kreves for å unngå bristene ustadighet og aktivisme.

Gud tar hensyn til vår personlighet når han leder oss på veien mot hellighet. Hver enkelts væremåte er som fruktbart land som trenger å bli dyrket. Hvis vi tålmodig og muntert fjerner steiner og ugress som hindrer nådens virke, vil det begynne å *bære grøde – noe hundre, noe seksti og noe tredve foll.*^[5] Alle menn og kvinner kan gjøre de talentene de har mottatt av Guds hånd fruktbare, forutsatt at de lar seg bli omformet av Den hellige ånds virke, og danner en personlighet som gjenspeiler Kristi ansikt. Men dette medfører ikke at man skal miste sine egne personlige trekk. Den hellige Josemaría

insisterte: ”Dere må alle være forskjellige, slik som helgenene i himmelen er forskjellige, alle med sine personlige og spesielle særtrekk.”[6]

Selv om vi må styrke og finpusse vår personlighet i overensstemmelse med en kristen levemåte, streber vi ikke etter å bli en slags ”overmennesker”. Modellen er snarere alltid Jesus Kristus, som har en menneskenatur som vår, men fullkommen i sin normalitet og opphøyet ved nåde. Vi har også et opphøyet eksempel i vår Frue: i Maria ser vi fylден av menneskelighet – og av naturlighet. Marias velkjente ydmykhet og enkelhet, sannsynligvis de mest verdsatte egenskapene i hele den kristne tradisjon, sammen med hennes nærhet og ømme omtanke for alle hennes barn, dydene til en god mor, er den beste bekreftelse på hennes fullkommenhet. Selv om

Maria er en del av skaperverket, kan vi likevel si til henne: ”Ingen andre enn Gud er større enn deg!”[7] For hun er så fullt ut menneskelig, så sjarmerende feminin: Frue *par excellence*!

Menneskelig og overnaturlig modenhet

Ordet ”modenhet” betyr at man er fullt og helt utviklet, og i utvidet forstand henviser det til værens fylde. Derfor kan det beste forbilde finnes i vår Herres liv. Når vi kontemplerer over evangelietekstene hvordan Kristus forholdt seg til menneskene, hans styrke i lidelsen, hans besluttsomhet i forhold til oppgaven han hadde mottatt fra hans Far – så ser vi her kjennetegnet på modenhet.

Samtidig innbefatter vår tro alle edle verdier som finnes i de forskjellige kulturer. Derfor er det nyttig å ta med i betraktningen de tradisjonelle

kriterier i den menneskelige modenhet, samtidig som man rensar dem. Dette har blitt gjort opp gjennom hele den kristne spiritualitets historie, i større eller mindre grad. For eksempel satte den gresk-romerske klassiske verden, som kirkefedrene så klokt kristnet, visdom og klokskap i sentrum av menneskelig modenhet, forstått med mange forskjellige nyanser. De kristne filosofer og teologer i den tidlige Kirke beriket denne holdningen, og pekte på de teologiske dydenes forrang, spesielt kjærligheten, som binder alt sammen i fullkommen harmoni[8], som den hellige Paulus sa, og gir alle dydene deres form.

I våre dager har studiet av den menneskelige modenhet blitt utvidet med forskjellige perspektiver fra den moderne vitenskap. Disse funnene er bare nyttige i den grad de utgår fra et syn på mennesket som er åpent for

det kristne budskapet. Derfor ser noen det hensiktsfullt å skulle mellom tre hovedområder for modenhet: intellektuell, emosjonell og sosial. Betydningsfulle trekk ved intellektuell modenhet innbefatter: et sant selv bilde (med en nær overensstemmelse mellom hvordan man oppfatter seg selv og hvordan man virkelig er, fast basert på oppriktighet overfor en selv), klart definerte personlig mål og hensikter, med åpne og ubegrensede horisonter, et balansert sett av verdier, etisk og moralsk sikkerhet, en sunn realisme overfor en selv og andre, evne til refleksjon og rolig analyse av problemer, kreativitet og pågangsmot osv.

Noen trekk ved emosjonell modenhet, uten å være uttømmende, kunne være: en balansert holdning til livets begivenheter, uten å bli motløs av ting som går galt eller bli urealistiske hvis ting går bra, evne til

fleksible og konstruktiv selvkontroll, evne til å elske og gi seg selv sjenerøst til andre, tiltro og besluttsomhet ved avgjørelser og forpliktelser, sinnsro og evne til å takle utfordringer og vansker, optimisme, munterhet, vennlighet og godt humør.

Endelig, når det gjelder sosial modenhet finner vi blant annet: en oppriktig interesse for andre, idet man respekterer deres rettigheter og søker å se deres behov og være behjelpelige for å løse dem, være forståelsesfulle når man står overfor mange forskjellige meninger, verdier eller kulturelle særtrekk, uten å henfalle til fordommer, uavhengighet og en kritisk sans overfor en dominerende kultur, pressgrupper eller trender, oppføre seg naturlig, som fører til at man handler uten å henfalle til konvensjonalisme, evne til å lytte og

forstå, evne til å samarbeide med andre.

Veien til modenhet

Vi kunne oppsummere disse trekkene ved å si at det modne menneske er i stand til å utvikle et edelt, klart og sammenhengende livsprosjekt, med den positive holdning som er nødvendig for å sette det ut i livet. Uansett er modenhet en prosess som krever tid, og går gjennom forskjellige etapper og stadier. Dens vekst skjer vanligvis gradvis, selv om spesielle begivenheter i et menneskes liv kan føre til rask fremgang. For eksempel kan fødselen til ens første barn være en milepæl som plutselig kan vekke et menneske opp til omfanget av dette nye ansvaret. Eller det å gjennomgå økonomiske vansker kan føre til en ny vurdering av hva som virkelig er viktig i livet, osv.

Nådens forvandlende kraft er en viktig faktor på veien til modenhet. Hos de kjente helgener ser vi deres høye idealer, deres faste overbevisninger, deres ydmykhet (den mest realistiske form for selvinnsikt), deres grenseløse kreativitet og initiativ, deres evne til å gi av seg selv og deres kjærlighet som viser seg i handling, deres smittsomme optimisme, deres virkningsfulle og altomfattende åpenhet, uttrykt i deres apostoliske iver. Et klart eksempel på dette er den hellige Josemarías liv, fra ungdommen av følte han at nådens virke styrket hans personlighet. Til tross for at han sto overfor mange vanskeligheter, opplevde han allerede da han var ganske ung en sinnsro utenom det vanlige: ”Jeg tror at Herren har lagt et annet karaktertrekk inn i min sjel: fred – evnen til å føle fred og gi fred – ut fra hva jeg ser i de menneskene jeg har å gjøre med eller som jeg veileder.”[9]

Ordene fra en av salmene kunne rettmessig brukes om ham: *Super senes intellexi quia mandata tua quaesivi***[10]**: Jeg har forstått mer enn de gamle, fordi jeg har fulgt dine bud. Men alt dette er i overensstemmelse med det faktum at modenhet vanligvis oppnås over tid, ved å stå ansikt til ansikt med tilbakeslag og suksesser som er deler av Det guddommelige forsyns virke.

Avhengig av nåde og tid

Selv om det ofte er tydelig når et menneske har nådd en viss grad av modenhet, så er likevel oppgaven med å forbedre vår levemåte et livslangt prosjekt. Selvinnsikt og akseptering av våre karaktertrekk vil gi oss den nødvendige fred vi trenger slik at vi ikke mister motet i denne oppgaven. Dette vil ikke si at vi skal være fornøyd med det vi allerede har oppnådd. Snarere betyr det at vi skal forstå at hellighetens heroisme ikke

krever at vi skal ha en perfekt personlighet eller søke etter en forbilledlig væremåte. Hellighet krever en tålmodig daglig kamp, der vi innser våre feil og mer om tilgivelse for dem.

”De virkelighetsnære historiene om kristne helter likner på våre egne erfaringer: de kjempet og vant, kjempet og tapte. Og så, angrende, vendte de tilbake til striden.”[11] Gud regner med vår anstrengelse over tid for å finslipe vår væremåte. Som noen en gang sa til Guds tjener Dora del Hoyo mot slutten av hennes liv: ”Dora, ingen som traff deg da ville tro det hvis de kunne treffe deg nå. Du er som et annet menneske! Hun lo, og visste godt hva jeg mente.”[12] Denne personen hjalp Dora til å innse hvordan hennes personlighet, opp gjennom årene, hadde nådd en grad av likevekt som dempet hennes ellers så sterke temperament. I denne bestrebelsen kan vi alltid

regne med vår Herres hjelp og Marias moderlige omsorg: ”Vår Frue gjør nettopp det for oss. Maria hjelper oss til å vokse som mennesker og i vår tro, til å være sterke og ikke gi etter for fristelsen til å bli mennesker og kristne som er overflatiske, men å leve ansvarlig, å stadig mer vende seg mot det høyeste.”[13]

I etterfølgende artikler vil vi betrakte forskjellige sider ved karakterutvikling, og peke på noen nøkkeltrekk ved kristen modenhet. Vi vil reflektere over det byggverk som Den hellige ånd søker å reise i vår sjel med vår aktive medvirkning. Og vi vil se på de karakteristiske trekk som grunnmuren bår ha for å forskire oss om at reisverket står fast, og hvordan vi skal reparere enhver sprekke som måtte dukke opp. For en spennende utfordring det er å forme en personlighet som klart gjenspeiler Jesu Kristi bilde!

[1] Den hellige Johannes Paul II,
Encyklika, *Redemptor Hominis*, 4.
mars 1979, 10.

[2] *Ef.* 4,13.

[3] Den hellige Josemaría, *Friends of
God*, 75.

[4] Den hellige Josemaría, *The Forge*,
468.

[5] *Mt*, 13,8.

[6] Den hellige Josemaría, *The Way*,
947.

[7] Den hellige Josemaría, *The Way*,
496.

[8] *Kol*, 3,14.

[9] Den hellige Josemaría, *Intimate
Notes*, nr. 1095, sitert i Andrés
Vázquez de Prada, *The Founder of*

Opus Dei, vol. I, Scepter, New York
2001, s. 481.

[10] *Salme* 118 (Vulgata)

[11] Den hellige Josemaría, *Christ Is Passing By*, 76.

[12] Minner fra Rosalia Lopez Martinez, Roma, 29. november 2006 (AGP, DHA, T-1058), sitert i Javier Medina. *Dora del Hoyo, A Lighted Lamp*. Scepter, London-New York 2014, s. 94.

[13] Pave Frans, preken foran altertavlen i *Sancta Maria Salus Populi Romani*, 6. mai, 2013.

.....